

Collegevoorstel

Registratienummer **079619286004**

Collegevergadering **26 mei 2026**

Onderwerp **Collegevoorstel Actieplan Geluid 's-Hertogenbosch 2025 - 2029**

Het Actieplan Geluid 's-Hertogenbosch 2025 - 2029 is een wettelijk verplicht document waarin we de geluidbelasting in kaart brengen. Ook staan er mogelijke acties en maatregelen in waarmee we (bestaande) situaties met te veel omgevingsgeluid afkomstig van wegen en spoorwegen kunnen beperken. Alle maatregelen sluiten aan bij bestaand beleid en plannen. Hiermee werken we aan een gezonde leefomgeving

Besluit

Het college besluit:

1. Het Actieplan Geluid 's-Hertogenbosch 2025 – 2029 vast te stellen.

Aanleiding en doel

Aanleiding

Op grond van de Europese richtlijn Omgevingslawaai moet de gemeente elke vijf jaar geluidbelastingkaarten en een actieplan geluid opstellen. Deze richtlijn is verwerkt in de Nederlandse wet- en regelgeving via de Omgevingswet. Op 17 maart 2026 heeft het college het Ontwerp Actieplan Geluid 's-Hertogenbosch 2025 – 2029 vrijgegeven voor de terinzagelegging. Dit heeft niet geleid tot inhoudelijke wijzigingen.

Volgens de Europese Richtlijn Omgevingslawaai (Environmental Noise Directive (END)) moet de gemeente met het actieplan de schadelijke gevolgen van omgevingsgeluid bestrijden en de locaties met een goede geluidskwaliteit beschermen. Onder de Omgevingswet stellen overheden elke 5 jaar op basis van een geluidbelastingkaart een actieplan geluid vast. Het actieplan richt zich op omgevingsgeluid van 55 dB of meer door wegverkeer, spoorwegen en industrie. De gemeentelijke wegen zijn veruit de grootste geluidbron. Het aantal woningen met een geluidbelasting van 55 dB of hoger is in vergelijking met 2016 nagenoeg hetzelfde gebleven, terwijl er in die periode zo'n 5.500 woningen (7% van het totale aantal woningen) zijn bijgekomen. De ambitie uit dit actieplan is om over 20 jaar 10% minder ernstig gehinderden te hebben. Voor de uitvoering van de maatregelen sluiten we zoveel mogelijk aan op andere lopende programma's en projecten. De koppeling met het recent vastgestelde Categoriseringsplan Wegen 2026 heeft daarbij positieve invloed op de geluidssituatie en draagt bij aan het halen van de ambitie. Onder andere door deze categorisering neemt het aantal woningen met een hoge geluidbelasting naar verwachting af van 16.800 naar zo'n 14.900 tot 12.700. Deze daling zet in door gemeentelijke maatregelen die nu al gepland/in uitvoering zijn. Het actieplan is door een extern gespecialiseerd bureau opgesteld.

Doel

Met dit actieplan willen we situaties met te veel omgevingsgeluid beperken en stilte beschermen om zo bij te dragen aan een gezonde leefomgeving.

Het Actieplan Geluid 's-Hertogenbosch 2025 – 2029 hanteert een plandrempel van 55 dB. De plandrempel van 55 dB is de ambitie voor het omgevingsgeluid door verkeer en industrie bij bestaande woningen op de lange termijn. Als het omgevingsgeluid hoger is dan de ambitie, worden maatregelen afgewogen. De maatregelen in het actieplan waarbij wij bevoegd gezag zijn, zijn grotendeels al gepland of in uitvoering. Hoewel sommige maatregelen om andere redenen (of vanuit andere beleidsuitgangspunten) zijn getroffen, hebben deze ook een evident geluidreducerende werking. Hierbij moet worden gedacht aan: de nieuwe wegcategorysering en daarbij horende verlaging van de rijsnelheid op sommige wegen, het aanbrengen van geluidreducerende wegverharding, het instellen van een zero emissiezone, het plaatsen van geluidsafscherming en het aanbrengen gevelisolatie op woningen. Het actieplan omschrijft deze maatregelen en hoe/wanneer deze maatregelen worden toegepast. Voor de uitvoering van de maatregelen sluiten we zoveel mogelijk aan bij andere programma's en projecten, zodat we werk-met-werk maken.

De maatregel waarmee we de grootste geluidsreductie kunnen behalen, is het verlagen van de maximale snelheid op gemeentelijke wegen. Een lagere rijsnelheid zorgt voor minder geluid. Meer 30 km/u-gebieden in de gemeente is daarom een effectieve geluidmaatregel. In januari 2024 heeft de gemeenteraad de motie '30 km/u, tenzij...' aangenomen. Het project Categoriseringsplan Wegen 2026, dat het college op 3 maart 2026 heeft vastgesteld, werkt deze motie uit. Een andere effectieve maatregel is het instellen van een zero emissie zone. Deze is op 1 maart 2025 ingevoerd voor bestelauto's en vrachtauto's in de binnenstad vanuit de ambitie voor meer schone lucht.

Kortom: de maatregelen in het actieplan sluiten allen aan bij vastgesteld beleid en daarmee bij bestaande acties/projecten die óók een geluidreducerende werking hebben. We stellen geen nieuwe maatregelen of beleid voor.

Relevante besluitgeschiedenis

- [Raadsinformatiebulletin week 12](#)
- [Collegevoorstel Het Ontwerp Actieplan Geluid 's-Hertogenbosch 2025 – 2029 vast te stellen en in procedure te brengen](#) – registratienummer 79619084532
- [Collegevoorstel Vaststellen geluidbelastingkaarten 2022](#) - registratienummer 14017045
- [Actieplan Geluid 2013-2018](#) - registratienummer 162015
- [Actieplan Duurzame Mobiliteit](#) - registratienummer 9078995
- [Categoriseringsplan Wegen 2026](#) - registratienummer 18917569
- [Raadsinformatiebrief zero-emmissiezone](#) – registratienummer 16905155
- [Motie '30 km/u, tenzij...'](#)

Argumenten

1. **De Europese Richtlijn Omgevingslawaai (Environmental Noise Directive (END)) stelt gemeenten verplicht elke vijf jaar een actieplan geluid vast te stellen.**
Deze verplichting uit de Europese Richtlijn Omgevingslawaai is geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving via de Omgevingswet. De Omgevingswet schrijft voor dat gemeenten op basis van de geluidbelastingkaarten een actieplan moeten opstellen.
2. **De gemeente 's-Hertogenbosch wil een gezonde gemeente zijn.**
's-Hertogenbosch wil een gezonde gemeente zijn. We willen dat inwoners zich gezond voelen, gezond zijn en zo lang mogelijk gezond blijven. Gezondheid staat daarom centraal in alles wat we doen. Geluid is één van de onderdelen voor gezond stedelijk leven.

Wetenschappelijk is vastgesteld dat langdurige blootstelling aan geluid negatieve effecten heeft op het welbevinden en de gezondheid. Na luchtverontreiniging komt geluid(blootstelling) op de tweede plaats als milieufactor die de gezondheid schaadt. Belangrijke effecten zijn hinder en slaapverstoring. Slechter slapen of moeilijk in slaap vallen heeft negatieve gevolgen voor het dagelijks functioneren.

Langdurige geluidhinder en langdurige slaapverstoring kunnen tot chronische stress leiden die zich lichamelijk kan uiten in bijvoorbeeld vermoeidheid of een stijging van de bloeddruk. Mensen met een hoge(re) bloeddruk hebben vervolgens een hoger risico op hart- en vaatziekten en hartfalen (en kunnen hier uiteindelijk aan overlijden).

Omdat geluid een belangrijke factor is voor de gezondheid van mensen nemen we al veel maatregelen om geluidshinder tegen te gaan. Het actieplan richt zich vooral op bestaande situaties. Voor nieuwe ontwikkelingen, zoals de bouw van woningen, zijn in de Omgevingswet en het omgevingsplan al regels opgenomen. De ambitie is om over 20 jaar, in vergelijking met de huidige situatie, minimaal 10% minder ernstig gehinderden te hebben door maatregelen te nemen. Het tussenresultaat wordt bij het volgende actieplan geëvalueerd.

Risico's en risicobeheersing

In de uitvoering van het actieplan zien we een aantal risico's. We benoemen deze hier en geven aan op welke wijze het college deze kan beheersen:

1. Beperkte bevoegdheid gemeente

Het actieplan geluid schrijft voor dat als het omgevingsgeluid hoger is dan de drempelwaarde van de 55dB er maatregelen worden afgewogen. Het is onmogelijk om alle plandrempeloverschrijdingen op te lossen, zelfs als de financiële mogelijkheden voor maatregelen onbeperkt zouden zijn. Dit komt omdat onze bevoegdheid en daarmee ons handelingsperspectief beperkt is. Voor geluidbronnen waarvan we geen beheerder zijn (zoals rijkswegen, spoorwegen en rijkswegen) kunnen we bijvoorbeeld geen snelheidsverlaging doorvoeren. Voor gemeentelijke wegen geldt dat niet alle

gemeentelijke wegen een snelheidsverlaging naar 30 km/u kunnen krijgen. De maximumsnelheid moet namelijk in overeenstemming zijn met het wegbeeld ter plaatse. In de Wegcategorisering 2026 beschrijven we welke wegen aangepast (kunnen) worden naar 30 km/u. Ook kunnen stedenbouwkundige, landschappelijke, verkeerskundige en technische omstandigheden ervoor zorgen dat maatregelen niet mogelijk zijn of onvoldoende effect hebben. Een hoog geluidsschermbaan naast een binnenstedelijke weg plaatsen is vaak niet mogelijk doordat er bijvoorbeeld te weinig ruimte is of doordat dit het uitzicht van inwoners wegneemt.

De plandremmel is de ambitie voor het omgevingsgeluid bij bestaande woningen op de lange termijn. Dit betekent dus niet dat er ook altijd maatregelen worden getroffen. Voor de ambitie geldt ook geen resultaatverplichting en deze is niet juridisch afdwingbaar.

Om te zorgen voor onafhankelijke en specialistische expertise is er bewust gekozen om een extern adviesbureau in te schakelen voor het opstellen van het actieplan. Hiermee is kwaliteit en objectiviteit voor het kiezen van maatregelen geborgd.

2. Geluid onder de 55 dB kan ook voor hinder zorgen

Het is niet mogelijk alle geluidhinder weg te nemen met de gestelde plandremmel. Zelfs als alle plandremmeloverschrijdingen opgelost zouden worden, is er nog steeds geluidhinder en slaapverstoring. Bij een lager omgevingsgeluid, neemt de kans op hinder en slaapverstoring wel duidelijk af. Maar geluid van 55 dB zorgt voor een deel van de bewoners nog steeds voor overlast, omdat dit erg persoonsafhankelijk is.

Financiën

Het actieplan omschrijft wat we reeds doen voor het beperken van omgevingsgeluid en het beschermen van stille gebieden. De uitvoering van dit actieplan brengt geen nieuwe financiële consequenties met zich mee.

Duurzaamheid

Het verminderen van geluidbelasting draagt bij aan een gezonde leefomgeving.

Participatie en communicatie

Participatie

Het Ontwerp Actieplan Geluid 2025 – 2029 's-Hertogenbosch heeft gedurende een periode van 6 weken ter inzage gelegen. Alle inwoners konden in deze fase meedenken hoe de gemeente 's-Hertogenbosch te veel omgevingsgeluid kan beperken en stilte kan beschermen, via het indienen van een zienswijze. Tijdens deze periode is er één zienswijze binnengekomen. In de zienswijze geeft een inwoner aan veel last te hebben van wegverkeersgeluid en vraagt de gemeente om het nemen van maatregelen om de geluidoverlast terug te brengen tot ten minste 55 dB. De inwoner geeft aan zich aan te sluiten bij de in het actieplan genoemde bronmaatregelen. In het (ontwerp) actieplan geluid is reeds uitgewerkt hoe en wanneer deze maatregelen genomen kunnen worden (paragraaf 6.3 en 6.4). Het definitieve actieplan geluid is daardoor niet aangepast ten opzichte van het ontwerp-actieplan geluid. Er is een inhoudelijke reactie gestuurd naar de indiener van de zienswijze om het nader uit te leggen. Het definitieve actieplan komt daarmee inhoudelijk overeen met het Ontwerp Actieplan Geluid 2025 – 2029 's-Hertogenbosch dat ter inzage heeft gelegen.

Communicatie

Via een informatiebulletin brengen we de gemeenteraad op de hoogte van het Actieplan Geluid. Het Actieplan Geluid 2025 – 2029 's-Hertogenbosch wordt na vaststelling gepubliceerd via het gemeenteblad, het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB). Vanuit de LVBB komt het programma terecht in het Omgevingsloket en de Regels op de kaart van het DSO.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,

De gemeentesecretaris,

drs. B. van der Ploeg

De burgemeester,

drs. J.M.L.N. Mikkers

Bijlagen

1. Actieplan Geluid 2025 – 2029 's-Hertogenbosch
 2. Raadsinfolbulletin
-

Registratienummer	079619286004
Portefeuillehouder	H.M.M. Vermin
Sector/Afdeling	SO/LO
Inlichtingen	Vera Nijman v.nijman@s-hertogenbosch.nl 06-25771693